

Отже, невербальні засоби вираження емоцій в англійській мові виконують експресивно-регулятивну роль у процесі комунікації, яка полягає у створенні психологічного контакту між партнерами, збагаченні значення слів та експресії емоцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики [Текст]: підручник /Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
2. Мещеряков Б.Г., Зинченко В.П. Большой психологический словарь. – М.: Прайм-Евроник, 2003. – 672 с.
3. Селіванова, О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми [Текст]: підручник / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
4. Столяренко, Л.Д. Основы психологии [Текст] / Л.Д. Столяренко. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – 672 с.
5. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 3-тє видання. – К: Алерта, 2012. – 696 с.
6. Maugham W. S. Theatre / W. S. Maugham. – Спб.: Корона принт, КАРО, 2005. – 384 с.: ил.

В. В. Радченко

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент

А. В. Зорницький

Концептуальні тропи як засоби створення образу британської вищої освіти

Зміст та обсяг поняття «образ» відрізняється залежно від того, в якій саме науковій сфері він функціонує. У межах нашого дослідження ми розглядаємо поняття «образ» як образ-концепт, тобто такий образ, який, з одного боку, синтезує відповідні риси власне концепта, а з іншого боку, має самостійне естетичне значення. Інакше кажучи, образ-концепт поєднує образний та пропозиційний типи ментальних репрезентацій, виступаючи як «своєрідна комбінація мислі й образу, уявлення і смислу» (В. Здоровега). Образ-концепт є інтегральним утворенням, яке може розглядатися як сукупність складових нижчого порядку. В якості таких складових ми розглядаємо окремі концептуальні

тропи, які являють собою модель представлення інформації про одну сферу діяльності суб'єкта в термінах іншої сфери та підлягають класифікації згідно з традиційним підходом до виокремлення тропів.

Концептуальні тропи, які репрезентують інтелектуально-світоглядні установки мовців, що дотичні темі дослідження, у своїй сукупності утворюють інтегральний образ-концепт сучасної системи вищої освіти у Великій Британії.

Проаналізувавши використану наукову літературу, можемо зробити висновок: протягом останніх двадцяти років вища освіта в Великій Британії зазнала значного реформування. Політичною фігурою, яка відіграла ключову роль у їх упровадженні, стала Маргарет Тетчер, оскільки саме за час її перебування на посту прем'єр-міністра було внесено ряд змін до системи засадничих принципів функціонування освіти Англії [1; 19].

В ході впровадження вищезгаданих змін відбувалося привілеювання економічних та технічних наук за рахунок гуманітарних. Вважалося, що вивчення таких наук як історія, географія або ж мовознавство – марна трата академічного часу, а майбутнє належить економіці, інженерії тощо [2; 114]. Тенденцію упередженого ставлення до гуманітарних наук переконливо відображає відома фраза Маргарет Тетчер «What a luxury!», яка є прикладом концептуальної метафори [6]. Вищезгадана фраза пролунала на адресу небагатої студентки Оксфорду, яка, відповідаючи на запитання щодо обраного нею академічного фаху, сказала, що вивчає історію середніх віків.

В контексті ініційованих прем'єр-міністром реформ журналіст Джеймс Атлас зазначив: «Mrs. Thatcher is obsessively budget-minded», що можна тлумачити як концептуальний троп (епітет), який у стислій та підкреслено образній формі виражає співзвучну думку членів наукової громади Оксфорду: «she had done deep and systematic damage to the whole public education system in Britain» [3].

Проведення реформ викликало активний та пасивний спротив з боку студентів, викладачів та науковців. Переведення педагогів на контрактну короткострокову форму роботи обурило весь

викладацький колектив, оскільки в результаті цього рівень заробітної плати значно зменшився, а гарантії пенсійного фонду стали неможливими [1; 21].

Усі заклади вищої освіти втратили свою незалежність у прийнятті рішень щодо внутрішніх питань організації роботи [2; 111]. Натомість ці функції перейшли до спеціально створених комітетів та рад, до складу яких входять здебільшого представники бізнесу або ж технічних вузів. Ставлення британських вчених до цих інновацій виявляється, наприклад, у фразі “University Council is the most inefficient form of government in the world”[3].

Концептуальна складова наведеного прикладу полягає в іронічному протиставленні близьких за формальними семантичними ознаками, однак контекстуально антонімічних лексем, а відповідно й тих понять, які вони позначають: хоча University Council – ‘рада університету’ є органом *влади*, вона насправді не здійснює *управління* (government) в інтересах університету та є “the most inefficient ... in the world”, тобто «найнеефективнішою» в світі». Таким чином, даний концептуальний троп є синтетичним за своїм характером, оскільки являє собою складне поєднання іронії та гіперболи (“the most inefficient ... in the world”).

Найбільш часто вживаними та різкими є ті метафори на позначення сутності вищезгаданих реформ, в яких реформовані університети так чи інакше порівнюються зі світом торгівлі. Так, Пітер Скотт констатує: «Courses are like iPads; universities are brands, like Apple» (метафоричні порівняння, метафора) [4]. Журналіст Ендрю МакГетіген доповнює образ сучасного стану вищої освіти у Великій Британії, зазначаючи: «higher education reforms are shambles» [5]. Останній приклад цікавий також із огляду на те, що в даному випадку порівняння з торгівлею здійснюється в прихований, однак не менш переконливий спосіб. В сучасній англійській мові слово shambles має значення ‘безлад, плутанина’ (і, таким чином, цитований вираз є метафорою), однак з точки зору етимології його можна тлумачити і як усталену антономазію, дослівне значення якої до певної міри «оживає» в новому контексті, оскільки до того,

як дане слово стало загальною назвою, воно було власним ім'ям та позначало одну з центральних вулиць міста Йорк, де розташовувалися м'ясні крамниці.

Виразником настроїв британських академічних кіл можна вважати професора Річарда Френсіса Гомбріджа, який (використовуючи яскраву концептуальну метафору) зазначає: «British higher education policy over the last twenty years has been an unmitigated catastrophe» [6].

Проаналізувавши сучасні англomовні ЗМІ та виокремивши концептуальні тропи, які стосуються досліджуваного питання, можемо стверджувати, що вищезгадані освітні реформи спричинили гостре невдоволення серед широких кіл викладачів та студентів вищих навчальних закладів Великої Британії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Іванюк Т. Освітні реформи Великобританії 80-90-х р. ХХ ст. // Педагогічна газета. – 2002. – № 1. – 24 с.
2. Курдюмова И.М. Местные органы управления образованием в Великобритании // Педагогика. – 1998. – № 7. – 147 с.
3. Режим доступу: <http://www.nytimes.com/1988/04/24/magazine/oxford-versus-thatcher-s-england.html>
4. Режим доступу: <http://www.guardian.co.uk/education/2012/jan/02/higher-education-reforms-failure>
5. Режим доступу: <http://www.newstatesman.com/economics/economics/2012/05/uk-education-reforms-are-shambles-says-new-report>
6. Режим доступу: <http://indology.info/papers/gombrich/uk-higher-education.pdf>